

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Väätsa eakate kodu
vaatsa.eakatekodu@tyri.ee

28.01.2025 nr 5.1-3/2879-1

JÄRELEVALVE AKT

I. ÜLDSÄTTED

- 1.1. Järelevalve teostamise õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 157 lõige 3.
- 1.2. Järelevalve teostamisel kontrolliti väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse (ÜHteenus) osutamise vastavust SHSis ja sotsiaalkaitseministri 19.06.2023 määruses nr 36 „Nõuded väljaspool kodu osutatavale ööpäevaringsele üldhooldusteenusele“ (määrus) sätestatud nõuetele ning majandustegevuse nõuete täitmist tulenevalt majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse (MSÜS) § 30 lõikest 2 Türi Vallavalitsuse hallatavas hoolekandeesutuses Väätsa eakate kodus (registrikood 75039126).
- 1.3. Järelevalve teostamise koht: Järva maakond, Türi vald, Väätsa alevik, Türi tee 1, 72801.
- 1.4. Paikvaatluse aeg: 08.01.2025.
- 1.5. Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) õiguse ja järelevalve osakonna järelevalve talituse juhtivspetsialist Svetlana Kubpart, peaspetsialistid Kadri Plato, Tõnis Palgi ja Inna Tamm (järelevalvemeeskonna juht).
- 1.6. Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid: paikvaatlus, dokumentide vaatlus ja analüüs, vestlused, e-kirjavahetus, päringud andmeregistrites STAR, MTR, TÖR.
- 1.7. Järelevalvetoimingutes osales: Väätsa eakate kodu juhataja Tiia Mettus.

JÄRELEVALVE TULEMUSED

Sotsiaalkindlustusamet tuvastas, et Väätsa eakate kodu (Hooldekodu) ei ole täitnud järgmisi õigusaktides sätestatud nõudeid:

2.1. MSÜS § 30 lõige 2, mille kohaselt on ettevõtja kohustatud tegevusloa kontrolliesemega seotud asjaolude ja kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutumisest teatama tegevusloa andmiseks pädevale majandushaldusasutusele viivitamata, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul.

Järelevalvemenetluse algatamisel 06.01.2025 olid Hooldekodu MTRi andmed muutmisel. 13.01.2025 järelevalvele esitatud dokumentidest (töötajate nimekiri) selgus, et Hooldekodus töötab kokku 11 hooldustöötajat, kellest kaheksa hooldustöötaja vastavust SHSis sätestatud

nõuetele ei olnud võimalik kontrollida sh paikvaatluse päeval tööl olnud hooldaja (M.S.), kuna MTR oli jätkuvalt muutmisel. Detailsemalt on rikkumine kajastatud akti punktis 3.1.

Hooldekodu korrastas järelevalvemenetluse ajal MTRi ning 17.01.2025 seisuga on rikkumine kõrvaldatud.

Võttes arvesse, et Väätsa eakate kodu kõrvaldas järelevalve menetluse ajal rikkumise, lõpetab SKA järelevalvemenetluse.

III. JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

SKA algatas järelevalvemenetluse Türi Vallavalitsuse hallatavas Väätsa eakate kodus 06.01.2025 ning etteteatamata paikvaatlus viidi läbi 08.01.2025. Hooldekodule on 11.12.2019 väljastatud tähtajatu tegevusluba (SÜH000072) tegevuskohas Türi tee 1, Väätsa alevik, Türi vald, Järva maakond. ÜHteenuse osutamine on lubatud maksimaalselt 40le inimesele. Paikvaatluse päeval oli teenusel 39 inimest.

Järelevalvemenetluses oli seatud fookus üldtunnustatud kvaliteedipõhimõtete (SHS § 3 lõige 2) järgimisest isikukesksuse, isiku õiguste kaitse (turvalisus) ja kaasamise rakendamisele. Majandustegevuse registri andmed (MTR) olid seisuga 06.01.2025 muutmisel.

3.1. Majandustegevusnõuete täitmine

Hooldekodu ei täitnud MSÜS §s 29 sätestatud ettevõtja hoolsuskohustust ning ei olnud tulenevalt MSÜS § 30 lõikest 2 teatanud majandustegevusega seotud asjaolude muutumisest (töölepingu sõlmimisest või töölepingu lõppemisest) hiljemalt viie tööpäeva jooksul. Järelevalvemenetluse algatamisel (06.01.2025) olid MTRi andmed muutmisel. Viimase versiooni kohaselt olid Hooldekodu kaheksast hooldustöötajat TÖRi andmetel töösuhe lõppenud varasemalt: T.M.I 24.04.2024, L.SI.28.05.2021, M.L.I 12.10.2020, T.T.I 15.01.2024, M.S.I 24.09.2020. Hooldekodu esitas 13.01.2025 järelevalvemenetluseks vajaminevad dokumendid (hooldustöötajate nimekiri, tööajatabelid perioodil november - jaanuar), millest nähtus, et Hooldekodus töötab kokku 11 hooldustöötajat, neist kaheksa hooldustöötaja vastavust SHSis kehtestatud nõuetele ei olnud SKAI võimalik kontrollida, sh paikvaatluse päeval tööl olnud hooldaja (M.S.) andmeid, kuna MTRi andmed olid jätkuvalt Hooldekodu poolt muutmisel. Kontrollimistel (17.01.2025) selgus, et MTRi, TÖRi ja Hooldekodu poolt esitatud vahetult teenust osutavate töötaja nimed lagesid kokku. Ühe töötaja (K.O.) andmed töötajate nimekirjas kvalifikatsiooni osas erinesid, täpsustamist vajab, kas tegemist on hooldaja või abihooldajaga. Hooldekodu korrastas MTRi ja kõrvaldas rikkumise järelevalvemenetluse ajal.

3.2. SHSis ja määruses nr 36 sätestatud nõuete täitmine

3.2.1. SHS § 20 lõigete 1 kuni 3 kohustavad teenuseosutajat tagama teenusesaajatele turvalise keskkonna ja toimetuleku, majutamise ja toitlustamise ning abivajadusest lähtuvad hooldus- ja muud toetavad toimingud, mis on määratud hooldusplaanis.

Väätsa eakate kodu on Türi Vallavalitsuse hallatav asutus, kus SHS § 20 lõigete 1 kuni 3 nõuete täitmine on tagatud. Hooldekodu kodulehel on info kontaktandmete, asukoha, ÜHteenuste osutamise ja kohamaksumuse kohta.

Hooldekodu asub looduskaunis kohas 2015. aastal valminud ÜHteenuse osutamiseks projekteeritud hoones. Teenusesaajatel on võimalus elada ühe- või kahekohalistes möbleeritud WC ja rõduga tubades hoone kahel korrusel. Hooldekodu üldalal on puhkenurki ja teenusesaajate vajadustele vastavaid sisustuselemente, meeleolu loomiseks on akvaarium, raamatud lugemiseks on kättesaadavad ja paigutatud mitmete riulitele, suvehooajal oli loodud võimalus rõdudel tomateid kasvatada. Territoorium on heakorrastatud ning teenusesaajatele on loodud head tingimused värskes õhus viibimiseks (jalutusrajad, lehtla, toaga külgnevad rõdud, pingid väljas istumiseks). Õueala on aiaga piiramata, kuid Hooldekodus on turvalisuse tagamiseks kasutusel elektrooniline valvesüsteem, mis annab märku Hooldekodu hoonest väljumisest, nii on võimalik jälgida dementsusega teenusesaajate liikumist. Toit tuuakse Hooldekodusse termostega Väätsa koolist, põhitoidukordi on kolm (8.30, 12.30, 17.00) ja lisaks

veel oode. Teenusesaajatele on koostatud hooldusplaanid, mis lähtuvad teenusesaajate individuaalsest abivajadusest ning muudest tegevustest (vabaaja tegevused, terviseseisundiga seotud tegevused), et tagada teenusesaajate heaolu.

Hooldekodus on väljatöötatud mitmeid töökorralduse juhiseid (nt töökorralduse reeglid, kodukord, ametijuhendid, tegutsemine õnnetusjuhtumite korral, riskianalüüs), mille üldiseks eesmärgiks on kvaliteedipõhimõtetest lähtuva ÜHteenuse osutamine.

Paikvaatluse päeval oli tööl kolm hooldustöötajat, meditsiiniõde ja juhataja.

3.2.2. SHS § 20 lõike 4 alusel on sotsiaalkaitseminister kehtestanud täpsustatud nõuded väljaspool kodu osutatavale üldhooldusteenusele (määrus nr 36).

Määrus nr 36 § 2 sätestab nõuded teenuse sisule, kus määratletud on hooldustoimingud (isikuhooldustoimingud, terviseseisundiga seotud toimingud ning füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsusega seotud toimingud), mida tuleb teenusesaajatele osutada. Hooldustoimingute teostamisel tuleb tagada teenusesaajate privaatsus, nende tahte ja võimekuse arvestamine. Hooldekodul on selgitamiskohustus ja teenusesaajate lähedaste viivitamata teavitamiskohustus. Hooldekodul tuleb võimaldada lähedastel teenusesaaja hooldusplaaniga tutvumist.

Hooldekodu on lähtunud ÜHteenuse osutamisel määruse nr 36 § 2 nõuetest. Järelevalve menetluses kontrollitud (teenusesaajate H.T., I.P., P.P., L.E., Ö.V., A.P.) hooldusplaanid lähtuvad teenusesaajate individuaalsest abivajadusest ning muudest tegevustest (vabaaja tegevused, terviseseisundiga seotud tegevused), et tagada teenusesaajate heaolu.

Hooldusplaanid sisaldavad isikuhooldustoiminguid, terviseseisundiga seotud toiminguid ning füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toiminguid. Teenusesaajate lähedastega vestlustest selgus, et neid on teavitatud lähedaste terviseseisundi muutustest, nad ei ole tutvunud küll teenusesaaja hooldusplaaniga, kuid nad ei ole selleks ka soovi avaldanud. Hooldekodus on privaatsus tagatud, hooldustöötajad kasutavad hooldustoimingute tegemisel kahekohalistes tubades sirme (vestlused hooldustöötajatega, juhataja, teenusesaajate ja lähedastega), sirmid on püsivalt potitooliga tubades. Hooldustöötajate sõnul on selgitamine hooldustoimingute tegemisel tavapärase tegevus, kus arvesse võetakse teenusesaaja tahet ja võimekust ning vajadusel ka motiveeritakse hooldustoimingutes ja päevategevustes osalema. Kui teenusesaaja seisundis on ilmnenud oluline muutus, tuleb hooldajal muutusest teada anda meditsiiniõdele (viibib majas tööpäevadel 9.00 - 17.00), kes teavitab lähedast. Meditsiiniõe puudumisel annavad hooldajad info juhatajale. ÜHteenusest parema ülevaate saamiseks korraldatakse lähedastele ka avatud kohtumisi.

Määruse nr 36 § 2 lõikes 5 on loetletud isikuhooldustoimingud, milles tuleb ÜHteenuse saajat abistada ja juhendada. Hooldekodul on olemas teave, millist toitu tuleb teenusesaajatele pakkuda, kolmandik teenusesaajatest on suure hooldusvajadusega, söögi ajal rakendatakse kogu meeskonda. Enamus I korruse teenusesaajatest sööb söögisaalis (söötmist vajas kolm teenusesaajat), II korrusel olevatest teenusesaajatest liigub ratastooliga söögisaali neli, ülejäänud on voodikesksed ja söövad toas. Kasutusel on isikupõhised jälgimislehed hooldustoimingute ja asendivahetuse kohta. Hooldustöötajad tuletavad vedeliku tarbimist meelde dementsusega inimestele ja pakuvad juua voodikesksetele teenusesaajatele. Teenusesaajate riideid pestakse Hooldekodus kohapeal. Teenusesaajad saavad kanda isiklikke riideid ja jalanõusid. Abi riietumisel on hooldustöötajate poolt tagatud. Korraldatud on teenusesaajatele abi liikumisel ja asendivahetustel ning abivahendite kasutamisel (olemas on liikumisabivahendid ja hooldustööks vajalikud abivahendid). Suuhügieenitoiminguid tehakse vähemalt üks kord päevas, toiminguid teevad teenusesaajad ise, vajadusel puhastavad proteese hooldustöötajad, teenusesaajad vajavad suuhügieenitoimingute meeldetuletust ja juhendamist. Mähkmeid vahetatakse üldjuhul kolm korda päevas, vajadusel sagedamini. Üle keha pesemine toimub vähemalt üks kord nädalas, soovi korral on võimalik käia ka saunas. Pesupäeval vahetatakse ka teenusesaaja riided ja voodipesu ning korraldatakse küüned ning meestel teostatakse habemehooldus. Teenusesaajatele võimaldatakse lisatasu eest juuksuriteenust. Avalikele teenustele juurdepääsu korraldavad lähedased või Hooldekodu, kasutades KOVi sotsiaaltransporditeenust. Hooldustöötajad omavad teavet ja toimetavad teenusesaaja surma korral vastavalt olukorrale või varasematele kokkulepetele lähedastega.

Terviseseisundiga seotud toimingud (määrus nr 36 § 2 lõige 6) on Hooldekodus korraldatud. TPN Konsultatsioonid meditsiiniõde töötab E-R kella 9.00-17.00 ning vajadusel annab muul ajal nõu telefonitsi. Meditsiiniõde järgib teenusesaajate raviskeeme, korraldab ravimite andmise, teostab õendusprotseduure, jälgib teenusesaajate üldseisundit ja teeb koostööd teenusesaaja perearstiga, vajadusel kutsub kiirabi, majas olles fikseerib lahkunu surma. Meditsiiniõde jagab hooldustöötajatele teavet suuliselt, juhendab ja paneb logiraamatusse kirja, milliseid toiminguid on hooldustöö käigus vajalik täiendavalt teostada (nt käsimüügiravimite andmine ja dokumenteerimine, kui teenusesaaja soovib ravimeid võtta iseseisvalt).

Hooldekodu pakub teenusesaajatele füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsusega seotud toimingud (määrus nr 36 § 2 lõige 7). Hooldekodus töötavad kaks tegevusjuhendajat, kes sisustavad teenusesaajate vaba aega mõtestatud ja huvidest lähtuvate tegevustega, korraldatud on võimlemine, kord nädalas külastab Hooldekodu füsioterapeut. Teenusesaajad saavad osaleda käsitööringis, voltida ja meisterdada, toimuvad tantsuõhtud ja muud üritused, esinemas käivad lasteaialapsed.

3.2.3. SHS § 21 sätestab hooldusplaani koostamise kohustuse ja hooldusplaani sisu.

Hooldekodu on koostanud (kontrollitud H.T., I.P., P.P., L.E., Õ.V., A.P.) hooldusplaaniid tähtaegselt (30 päeva jooksul alates teenusesaaja ÜHteenusele asumisest). Hooldekodu juhataja selgitas, et esmane hooldusplan koostatakse nädala jooksul tuginedes saabumisel kaasas olnud arsti epikriisile või lähedaste ütlustele, mil hinnatakse teenusesaaja hooldusvajadus (hooldusvajaduse tasemeid kolm). Hooldusplaani koostamise eest vastutab tegevusjuhendaja, kes arutab koos meditsiiniõdega läbi teenusesaajale vajaminevad õendus- ja aktiveerivad tegevused ning koostab plaani. Hooldajate sõnul ei ole hooldusplaani koostamine nende ülesanne, juhataja sõnul annavad hooldustöötajad hooldusplaani koostamiseks sisendi, kuid igapäevases hooldustöös hooldusplaan pigem ei kasuta. Hooldusplaaniid sisaldavad teenuse osutamise individuaalseid eesmärgid, tegevusi ja nende sagedust ning hinnangut tegevuste elluviimise kohta. Meditsiiniõde koostab eraldi õendusplaani. Hooldekodu vaatab üle teenusesaaja tegevus- ja osalusvõimet vähemalt üks kord poolaastas ning vajadusel sagedamini (oluliste muutuste ilmnemisel). Vestlustest selgus, et teenusesaajad ja nende lähedased pigem ei ole teadlikud hooldusplaaniist, kuid on väga rahul Hooldekodus osutatava ÜHteenusega.

SKA seisukoht: Hooldekodu on lähtunud hooldusplaaniid koostamisel SHS § 21 nõuetest, hooldusplaaniid on koostatud isikukeskselt lähtudes kaasamise ja turvalisuse põhimõtetest.

3.2.4. SHS § 22 sätestab nõuded üldhooldusteenuse osutajale.

ÜHteenuse osutamise tagamiseks töötab Hooldekodus kokku 17 töötajat, kellest hooldus- ja abihoolustöötajaid on 11. Hooldekodu personali hulka kuuluvad juhataja, kaks tegevusjuhendajat, koristaja ja köögitöölised. Hooldekodu tööajatabelitest novembrist kuni jaanuarini nähtus, et abihoolustöötajate tööd juhendab hooldustöötaja. Üks hooldustöötaja töötab 24- (kella 7.00-7.00), ülejäänud paindliku pikkuse ja tööaja algusega 11-, 12-, 13- tunnistes vahetustes. Hooldekodul on kavandatud töökorraldus, kus päevasel ajal on tööl kolm hooldustöötajat ja öösel üks hooldustöötaja. Nii on päevasel ajal hooldatavaid ühe hooldaja kohta 13, paljusid hooldustoiminguid tehakse kahekesi kogu maja ulatuses. Juhataja sõnul valmistatakse ministri määruse nr 36 §d 3 ja 4 täitmiseks (rakendatakse alates 01.07.2026), mille kohaselt tuleb tagada teenuse osutamise tegevuskohas vähemalt ühe hooldustöötaja kohalolek kuni 36 teenusesaaja kohta ööpäevaringselt ja lisaks vähemalt ühe hooldustöötaja või abihoolustöötaja kohalolek kuni 12 teenusesaaja kohta päevasel ajal 12 järjestikuse tunni jooksul.

SHS § 22 lõike 5 kohaselt ei tohi teenust vahetult osutada isik, kelle karistus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada teenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara. Järelevalve käigus kontrolliti karistusregistrist teenust vahetult osutatavate töötajate karistatust, Hooldekodu töötajatel **SHS § 22 lõikes 5** sätestatud töötamise piiranguid ei tuvastatud. Hooldekodu juhataja sõnul kontrollitakse andmeid karistusregistrist kord aastas ja uue töötaja tööle asumisel. Juhataja esitas 13.01.2025 karistusregistri kontrolli andmed.

SKA seisukoht: Hooldekodu on taganud SHS § 22 lõikes 3 nõutud personali olemasolu, kelle kvalifikatsioon ja koormus võimaldaksid teenuse osutada.

3.2.5. SHS § 22¹ lõigete 2 ja 6 kohaselt tuleb üldhooldusteenuse osutajal avalikustada teenuskoha maksumus ja käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud hooldustöötajate ja abihooldustöötajate tegelike kulude maksumus ühe teenusesaaja kohta.

Hooldekodu on kehtestanud kolm hooldusteenuse taset, mille maksumus kaheses toas on vastavalt 1200/1270/1350 eurot/ kuus, millest hoolduskulud on alates 01.06.2024 625 eurot. Üksinda toas olemise korral lisandub 400 eurot/ kuus.

Rahandusministeeriumi koostatud hoolduskulu mudeli soovitusliku näidiskalkulaatori andmetel (2024 a.) peaks Hooldekodus hoolduspersonali kulu töötajate nimekirja alusel (11 hooldustöötajat) olema ühe teenusesaaja kohta kuus keskmiselt 683 eurot. Kalkulaatoris on hooldus- ja abihooldustöötaja töötasudena arvesse võetud meditsiinisüsteemis töötavate hooldus- ja abihooldustöötajate töötasud.

SKA seisukoht: Hooldekodu on avalikustanud teenuskoha maksumuse ja hooldustöötajate ja abihooldustöötajate tegelike kulude maksumuse ühe teenusesaaja kohta.

IV. TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

- 4.1.** SKA juhib tähelepanu, et hooldus- ja abihooldustöötajaid puudutavatest muudatustest (tööle asumine, töösuhte lõpetamine) tuleb MTRi kaudu teavitada SKAd viie tööpäeva jooksul. Hooldus- ja abihooldustöötajale SHSis sätestatud nõuded on üks tegevusloa kontrolli ese, mistõttu on oluline, et nende kõikide puhul on nõuded täidetud.
- 4.2.** SKA on koostanud väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse kvaliteedijuhise, mis on abivahendiks ja ühtsete arusaamade kujundamise aluseks kvaliteetse teenuse pakkumisel kõigile üldhooldusteenuse korraldajatele, teenuse osutajatele ning teenuse kasutajatele.
- 4.3.** Mõelda töökorralduslikult läbi, et hooldustöötajad näeksid ja kasutaksid hooldusplaane hooldustoimingute tegemise alusdokumendina.
- 4.4.** Kaasata hooldusplaani koostamisse ja tutvustada hooldusplaani rohkem teenusesaajatele ja nende lähedastele ning selgitada plaanide koostamise eesmärki.

(allkirjastatud digitaalselt)
Inna Tamm
peaspetsialist (järelevalve)